

کنترل دیابت در نوجوانان انسولین یا قرص؟

امروز پسر 15 ساله با قد 180 سانتی‌متر و وزن 75 کیلوگرم را برای مداوا نزد من آوردند. از کاهش وزن حدود 5 کیلوگرم و تشنگی مفرط در سه ماه گذشته و نیز پرادراری شکایت داشت. در چند روز اخیر دو آزمایش قند داده بود که نتیجه هر دو بالای 250 بود.

امروز پسر 15 ساله با قد 180 سانتی‌متر و وزن 75 کیلوگرم را برای مداوا نزد من آوردند. از کاهش وزن حدود 5 کیلوگرم و تشنگی مفرط در سه ماه گذشته و نیز پرادراری شکایت داشت. در چند روز اخیر دو آزمایش قند داده بود که نتیجه هر دو بالای 250 بود.

برایشان بیماری دیابت را توضیح دادم و درمان با انسولین را پیشنهاد و نسخه کردم. والدین بیمار وجود دیابت را پذیرفته بودند ولی در مورد شروع انسولین تردید داشتند. خواهر بیمار که تحصیلات دانشگاهی داشت از این که برادرش وابسته به انسولین شود، نگران بود. آنان از من درخواست می‌کردند حداقل چند روز با داروی خوراکی مداوا شروع شود و سپس اگر مجبور شدیم انسولین را شروع کنیم. ولی من بدون تردید نسخه انسولین را دستشان دادم و خواستم برای آموزش هر چه سریع‌تر مراجعه کنند.

اکنون باید به پرسشی که بسیاری از خوانندگان این متن نیز برایشان مطرح است پاسخ گویم؛ چرا انسولین؟

واقعیت این است که این نوجوان به احتمال خیلی زیاد به دیابت تیپ یک مبتلاست و باید تا پایان عمر انسولین مصرف کند. البته با احتمال خیلی کم این بیمار دچار دیابت نوع دو است و ممکن است بتوان در آینده بدون انسولین بیماری دیابت را در او کنترل کرد. سن کم این بیمار، قند خیلی زیاد و افت سریع وزن، دلایل اصلی هستند که مجبور هستیم به او انسولین دهیم.

پرسش دوم این است: اگر کاملاً مطمئن نیستیم که او دیابت نوع یک دارد و نیازمند قطعی انسولین است، پس چرا با قاطعیت برایش انسولین نسخه کردم؟ آیا بهتر نیست با آزمایش‌های تکمیلی از نوع دیابت اطمینان حاصل کنیم؟

درست است که ما می‌توانیم آزمایش‌هایی انجام دهیم که نوع دیابت را با دقت بالایی مشخص کند، اما اشکال این است که این کار چند روز طول می‌کشد و ممکن است در این مدت این نوجوان به دلیل کمبود شدید انسولین دچار اغما و حال بد شود.

و پرسش آخر: اگر در نهایت معلوم شود این نوجوان دچار دیابت نوع دو بوده است و می‌توانسته بدون انسولین هم کنترل شود، آیا تزریق انسولین برایش مضر نبوده است؟

خوشبختانه جواب به این پرسش راحت است. حتی اگر این گونه باشد دادن انسولین به این بیمار مفید است. زیرا در مراحل اولیه که دیابت نوع دو خیلی شدید می‌شود با دادن انسولین به وی می‌توانیم از خراب شدن پانکراس جلوگیری کنیم و آینده بهتری برایش ایجاد کنیم. البته درخصوص این بیمار احتمال خیلی کمی وجود دارد که بتوان در آینده انسولین را کنار گذاشت. زیرا هم سن خیلی کمی دارد و هم چندان چاق نیست (دو دلیل بر ضد وجود دیابت نوع دو). البته من به آنان قول دادم در آینده نزدیک سعی کنم مقدار انسولین را تا حد امکان کاهش دهم و اگر به میزان کمتر از حداقل رسید آن را قطع کنم.

یادآوری می‌کنم در بیماران نوجوان دچار دیابت، شروع انسولین نباید به تعویق بیفتد. به علاوه تزریق انسولین اگر منطقی و با مقدار درست باشد، هیچ ضرری ندارد.

دکتر رضا کریمی

فوق تخصص بیماری‌های غدد و متابولیسم